



For en del bedrifter vil der være et stort potentiale i at optimere arbejdsgangene i forbindelse med udfodring. Arkivfoto: Jens Tønnesen

Der er penge i god foderlogistik

Konklusion: Der er mange penge i hensigtsmæssig logistik på bedriften. Knap tre timers forskel i tidsforbrug pr. årsko til fodring udgør årligt 126.000 kr. på to ellers stort set ens bedrifter – men med forskellig logistik.

Af dyrlægestuderende Anne Juul og konsulent Jännik Toft Andersen, Videncentret for landbrug, Kvæg

Hver dag flyttes der store mængder foder fra siloerne til foderbordet. Derfor er det selvsagt af stor betydning for bedriftens økonomi, at arbejdsgangene i forbindelse

med udfodring foregår så effektivt som overhovedet muligt. Med andre ord, at man flytter mest muligt foder med mindst forbrug af arbejdstid og maskiner.

Et godt eksempel er to meget ens bedrifter med meget ens forudsætninger, hvor der er syv øre i forskel på omkost-

ninger til udfodring af malkekøerne. For en 200 køers besætning med en årlig mælkeproduktion på 1,8 mio. kg mælk svarer det til en forskel på 126.000 kr. på bundlinjen.

De to bedrifter deltog i VFL, Kvægs, projekt ABC i 2010. Begge landmænd har mellem 150 og 200 køer.

De har begge en god driftsøkonomi, hvor deres fremstillingspris pr. kg mælk ligger under deres opnåede afregningspris. Og de har begge stor fokus på at strømline arbejdsgangene på deres bedrifter, og generelt er deres bedrifter kendetegnet ved en velfungerende logistik.

Arbejdstiden gør forskellen

Den væsentligste forskel i udfodringsomkostningerne lig-



LEAN

- Læs mere i næste nummer af Magasinet Kvæg
- Gør brug af en af de 17 certificerede LEAN-rådgivere, hvis du vil optimere dine arbejds gange på bedriften

ger i den tid, der bruges på at fodre. Pr. årsko bruger landmand A i gennemsnit to timer og et kvarter på at fodre, mens landmand B bruger fem timer pr. årsko. Altså mere end dobbelt så meget pr. årsko. 85 procent af forskellen i det samlede tidforbrug skyldes forskellen i tid brugt på at blande foder. Her bruger Landmand B pr. årsko to timer og tyve minutter mere på at blande foder end landmand A - altså mere end den samlede tid, som landmand A bruger på at udfodre.

Flest foderenheder med færrest maskiner

En væsentlig forklaring på så forskelligt tidsforbrug er, at alle landmand A's køer er opstaldet i samme stalde, mens landmand B's køer er opstaldet i to stalde. Derudover er landmand B's to stalde meget forskellige, så han ikke kan bruge den samme blandedvogn til de to stalde. Da opgørelsen blev lavet, brugte landmand B således en minilæser, en frontlæser og to blandedvogne med stationær elmotor. Han vurderede, at hans blandedvogne havde en overkapacitet på omkring 50 procent. Landmand A anvender

3

gode råd

- 1 Ensartede stalde, hvor bedriftens fodervogn kan køre igennem, giver en bedre udnyttelse af fodervognen.
- 2 Flyt flest mulige foderenheder med færrest mulig maskiner.
- 3 Kontakt eventuelt én af landets 17 certificerede LEAN-rådgivere for at få inspiration til at forenkle fodringslogistikken.

vet et nyt system med fokus på tidsbesparelse. Han har nu en blandedvogn med el-motor, der står i laden, og via bånd kommer foderet til foderbordet i begge stalde. Han har skiftet frontlæseren ud til en nyere model. Goldkøernes foder blandes nu i fodervognen. Han har en vægt, det gør, at det tager kortere tid at blande foder korrekt, hvilket har reduceret tidsforbruget markant.

Stor spredning i tidsforbruget

Ovenstående er blot et eksempel. Men samme spredning i tidsforbruget ses i analyser, hvor der indgår data fra en større gruppe bedrifter. Eksempelvis viser en undersøgelse af tidsforbruget på kvægbedrifter fra 2011, at en fjerdedel af bedrifterne (150 til 300 årskøer), med det højeste tidsforbrug bruger dobbelt så lang tid på at udfodre som gennemsnittet af den fjerdedel af bedrifterne, der har det laveste tidsforbrug. For en del bedrifter vil der altså være et stort potentiale i at optimere arbejds gangene i forbindelse med udfodring.

derimod kun en fuldfodervogn, en frontlæser samt en billig traktor, der udelukkende bruges til at trække fuldfodervognen. Landmand A udnytter fuldfodervognens kapacitet fuldt ud. Landmand A får udfodret omkring den samme mængde foder som B, men blot med bedre udnyttelse af maskinerne samt med mindre omstillingstid. Dermed holder devisen om at en vej til at minimere udfodringsomkostninger ved at flytte flest muligt foderenheder ved brug af færrest mulige maskiner også her.

Landmand B har i dag la-



ABC

- Aktivitets baseret omkostningsstyring
- ABC-projektet har kortlagt omkostninger til aktiviteterne ved at producere et kg mælk samt en foderenhed græs og majs. I stalden er aktiviteterne henholdsvis malkning, fodring, pasning af malkekøer, kalvepasning og kviepasning.

Figur 1

